

Inbreng Schriftelijk Verslag voor Archiefwet 2021 UvW en IPO

Op 7 april kan de Vaste Kamercommissie OCW inbreng leveren op de Archiefwet 2021. De waterschappen en provincies geven u graag een aantal aandachtspunten mee.

De waterschappen en de provincies zijn blij met de komst van de nieuwe Archiefwet. Wij zijn door het Rijk betrokken bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel. Wij zijn op hoofdlijnen dan ook positief over de inhoud van het wetsvoorstel omdat het beter aansluit op de digitale transformatie die zich voltrekt in het archiefwezen en het begrip duurzame toegankelijkheid van digitale informatie wettelijk verankert.

Aandacht nodig voor uitvoerbaarheid en samenhang met andere wetgeving

Bij de Technische Briefing van de Vaste Commissie Digitale Zaken van 2 februari jl. opperde Regeringscommissaris Informatiehuishouding Arre Zuurmond om een Kaderwet voor informatie en de informatiehuishouding te maken die als paraplu kan fungeren voor de archiefwet, Wet Open Overheid (Woo), de Wet hergebruik van overheidsinformatie (Who) en de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG). Volgens de heer Zuurmond kan op die manier een gedeeld begrippenkader voor de genoemde wetten worden gerealiseerd.

» Wij zijn benieuwd naar de mening van de minister ten aanzien van het voorstel van de heer Zuurmond om een Kaderwet voor informatie en informatiehuishouding te maken.

Succesvolle invoering van de verschillende digitaliseringswetten vereist goede coördinatie en zorgvuldige controle door uw Kamer. De Raad van State doet in haar publicatie over digitalisering in wetgeving en bestuursrechtspraak zes aanbevelingen ter verbetering van de wetgevingskwaliteit, zoals: "Zorg voor een mensgerichte benadering bij de inzet van ICT, waarbij in verschillende opzichten voldoende rekening wordt gehouden met zowel individuele burgers als groepen van burgers."

De Raad van State presenteert in hetzelfde advies een praktisch "toetsingskader digitalisering en wetgeving".

Dit toetsingskader is een verdieping van het Algemeen toetsingskader van de Raad van State voor nieuwe wetgeving en bestaat uit een beleidsanalytische toets (bijvoorbeeld ten aanzien van de uitvoerbaarheid voor burgers), een juridische toets (bijvoorbeeld de verhouding ten opzichte van Europese wet- en regelgeving) en een wetstechnische toets (bijvoorbeeld een eenvormige werkwijze en eenvormig gebruik van technische en digitale begrippen).

- » Wij vragen aan de minister hoe deze, in het licht van de Archiefwet 2021, aankijkt tegen het toetsingskader zoals de Raad van State dat voorstelt, met name waar het gaat om de wetstechnische, beleidsanalytische en juridische toets. Heeft de minister dit toetsingskader toegepast op de Archiefwet 2021 of is de minister bereid dit alsnog te doen?

Dat de minister van BZK deze Archiefwet niet medeondertekent, zoals de Afdeling advisering van de Raad van State bepleit, is volgens ons een gemiste kans. Deze medeondertekening zou recht doen aan het actuele belang van de Archiefwet voor de burger en de nauwe samenhang met de hiervoor genoemde wetten.

- » Wij roepen de minister van BZK op om de Archiefwet alsnog mede te ondertekenen.

Bewaren bij de bron

Wij zijn positief over de mogelijkheid tot ontheffing van de overbrenging van documenten. Bewaren bij de bron is niet alleen nuttig voor digitale documenten die voor de lange termijn voor de bedrijfsvoering nodig zijn. Deze kunnen ook vaak niet uit hun oorspronkelijke beheeromgeving worden gehaald zonder informatieverlies. Net als andere overheden hebben de waterschappen en provincies dan wel de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de informatie goed gepreserveerd wordt en de openbaarheid van documenten conform de Archiefwet gegarandeerd is. Waterschappen willen zelf kunnen besluiten welke documenten voor bewaren bij de bron in aanmerking komen zonder daarvoor een machtiging te vragen bij Gedeputeerde Staten. Via het interbestuurlijk toezicht door de provincie kunnen de door een waterschap genomen besluiten prima achteraf worden getoetst, in lijn met de Wet revitalisering generiek toezicht. Hetzelfde geldt voor de provincies die voor een ontheffing een machtiging van de minister moeten krijgen.

- » Wij vragen de minister om de verplichting uit artikel 5.6 van de Archiefwet te schrappen waarbij waterschappen en provincies voor een ontheffing van de overbrenging van documenten een machtiging van Gedeputeerde Staten, respectievelijk de minister van OCW, dienen te verkrijgen.

Certificering archivaris

Van een archivaris wordt als gevolg van de digitalisering op veel meer terreinen kennis verwacht dan van de klassieke archivaris. In de nieuwe Archiefwet vervalt echter de diploma-eis. Een archivaris heeft natuurlijk wel de competenties nodig om de wettelijke taken goed te kunnen uitvoeren. Om dat te realiseren is de Koninklijke

Vereniging Archiefsector Nederland een beroepsregister voor archivariissen aan het opzetten.

- » Wij vragen de minister het initiatief van de KVAN voor het bouwen van een beroepsregister voor archivariissen te steunen.
- » Wij vragen de minister van OCW om structureel te blijven investeren in gemoderniseerde reguliere opleidingen voor archivariissen nu de Archiefwet de aanstelling van een archivaris verplicht stelt.

Ondersteuning nodig bij implementatie Archiefwet

Op het gebied van digitalisering hebben de waterschappen en provincies de afgelopen jaren al veel werk verzet. Wij signaleren dat digitalisering steeds meer van de waterschappen en provincies vraagt en zal blijven vragen.

- » Waterschappen en provincies vragen voor de implementatie van de Archiefwet ondersteuning door de minister. Het gaat dan met name om een bijdrage in de kosten, een centrale handreiking met een nadere uitwerking van het wetsvoorstel en communicatiemateriaal.

Archiefbesluit en Archiefregeling

Op dit moment worden het Archiefbesluit en de Archiefregeling opgesteld. Daar worden nadere eisen gesteld aan onder meer het ontwerpen van selectiebesluiten, duurzame toegankelijkheid, bewaren aan de bron en openbaarheid. Eerder heeft adviesbureau Anderson Elffers Felix een uitvoeringstoets op de Archiefwet uitgevoerd in opdracht van het ministerie van OCW, de Unie van Waterschappen en het Interprovinciaal Overleg. Met de minister van OCW is afgesproken dat de UvW en het IPO samen ook een uitvoeringstoets laten uitvoeren over de concepten van het Archiefbesluit en de Archiefregeling, zodra die in 2022 beschikbaar komen.

- » Waterschappen en provincies vragen op voorhand ondersteuning door de minister voor de kosten voor de implementatie van het Archiefbesluit en de Archiefregeling zoals die uit deze uitvoeringstoets naar voren zullen komen.

Innovatie

Om het nieuwe ambitieniveau in de Archiefwet 2021 te kunnen halen, zal er geïnnoveerd moeten worden op het gebied van archivering by design. Innovatie bereik je door te experimenteren en daarvoor worden kosten gemaakt die mogelijk niet worden terugverdiend. Waterschappen en provincies zouden dan ook graag in aanmerking komen voor een subsidie voor innovatieve projecten. Ook willen waterschappen en provincies graag bijdragen aan innovatie en kennisoverdracht tussen de overheden. Om die bijdrage te kunnen leveren is het belangrijk dat er regie wordt gevoerd vanuit het Rijk. Het voorstel om de innovatie te laten ondersteunen door het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) wordt door ons gesteund.

- » Waterschappen en provincies komen graag in aanmerking voor een subsidie voor de uitvoering van innovatieve projecten.